

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 12 kor — fill.
Fél évre 6 kor — fill.
Negyed évre 3 kor — fill.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán, pénteken** és **vasárnap** reggel

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-tere Manólovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitlter soronkint 40 fillér.

Az evangélikus templom felszentelése.

Szabadka, 1900. szeptember 23.

Örömmünnepet ült tegnap a szabadkai ág. hitv. evangélikus egyház. Az újistenházát szentelték fel fényes ünnepek közepette; a felszentelésen részt vettek az evangélikus egyház főpapjai Sárkány Sámuel és Dr. Baltik Frigyes püspökök, Zsilinszky Mihály kerületi felügyelő, részt vett az evangélikus egyház minden tagja, a vidékről ide-sereglett ev. lelkészek és hívek.

Az ünnepélyre meghívta az evangélikus egyház a városi hatóságot, kik között láttuk Schmausz Endre főispánt, Mamuzsics Lázár polgármestert, a helyben állomásozó közös hadsereg és honvédség tisztikarát, a kir. törvényszék és járásbírósg bírói karát, a nőegyleteket, a gör. keleti és izr. egyház tagjait, az ügyvédi kamarát, a kir. adóhivatalt, a m. kir. postát, a pénzügyintézeteket, a m. kir. államvasutak tisztviselőit, valamennyi egyesület és testületet.

A meghívottak több laggal voltak képviselve.

Jelen voltak tovább Purgly és ifj. Vojnics Sándor országgy. képviselők. A kath. lelkészi kar hiányzott az ünnepélyről.

Fél tíz körül zsuffolásig megtelt a templom hajója közönséggel, ekkor kinyitották a templom főbejáróját és sorban bejttek az isten-szolgái, élükön Sárkány püspökkel.

Ekkor felhangzott az „Erső vár a mi Istenünk“ egyházi ének, melynek befejeztével Taubinger K. bajai lelkész Isten tisztelettel tartott előbb azonban gyönyörű beszédet mondott el. Utána „Jézus te erős sziklára építetted egyházad“ cz. egyházi dalt énekelték az énekkar.

Majd Sárkány Sámuel püspök lépett az oltár elé és rendkívül hatásos szép beszéddel felszentelte az új egyházat, először az oltárt, azután a szőszeket, a falakat, a templom tornyát, harangokat és edényeket. Beszédével nagy hatást kellett.

Ezután Kruttschnitt A. vadmester lelkész a szőszekre lépett és tartalmas egyházi beszéddel gyönyörködte a jelen voltakat, melynek befejeztével Czipott A. rókusi lelkész egy jegyes párt adott össze és Korossy Emil helybeli lelkész az urvacserát osztotta ki, végül Dr. Baltik püspök áldást osztott. Az egyházi szertartás befejeztével a Szabadkai Dalegyesület a Hymnuszt énekelték el.

Tizenkét óra körül járt az idő, mikor az evangélikus paplakban megkezdődhetek a tisztelgések Zsilinszky államtitkáránál.

Délben 100 terítékű diszebed volt a »Bárány« szállodában, amelyen tisztelettel mondták Sárkány püspök, Zsilinszky államtitkár

— Öféségére, Schmausz főispán, Baltik püspök stb. stb.

A délutánt arra használta fel Zsilinszky államtitkár, hogy Schmausz Endre főispán és Mamuzsics polgármester kalauzálása mellett megtekintette Pálcs fűrdőt, az új gymnasiumot, a tanítónőképzőt, a népisko-lákat.

Dr. Baltik püspök 200 koronát ajándékozott a templom berendezésre.

A vendégek ma délelőt a gyorsvonattal elutaztak.

Különlélek.

— **Tanítógyűlés.** Mamuzsics Mátyás prépost plébános elnöklété alatt a szabadkai tankerület tanítói gyűlést tartottak f. hó 20-án. A gyűlést Mamuzsics prépost-plébános, elnök nyitotta meg. Azután Kiss Béla csantavéri tanító felolvasta a mult ülés jegyzőkönyvét, melynek befejeztével Pözna János sándori tanító felolvasta értekezését az iskolai kirándulásokról. A gyűlés befejezte előt Mamuzsics prépost indítványára az egybegyűlték üdvözlő táviratot küldtek Császa György kalocsai érseknek aranymiséje alkalmából.

— **Értesítés és felhívás.** Szabadka város külterületi községi elemi népiskolájában az 1900—1901. tanévre szóló iratkozások október hó 1—5-ig eszközöltetnek az illető tanítók előtt. A rendes előadások október hó 6-án veszik kezdetüket. Az 1868. évi XXXVIII. törvény 1—6. §-ai alapján felhívtnak tehát az érdeklél szülők (gyámok), hogy tanköteles gyermekeiket (gyámoltjaikat) a fent jelzett napokon annál is inkább irasák be, mert ellenkező esetben ellenök a hivatkozott törvény 4. §-ának szabványai fog-nak fogamatba vétetni.

— **Világ bajnokság a gyaloglásban.** A Szabadkai Sport Egyletet ismét nagy kitüntetés érte. Sztautics György a Bécs-Rekavinkel közötti országúton tartott 50 kilométeres nemzetközi gyaloglási versenyben a világ bajnokságot elnyerte. A versenyzők között voltak Plaille és Grimm világhírű angol távgyaloglók, Sorgó budapesti, Ruda és Brunnhuber bécsi, Blaser müncheni távgyaloglók. A verseny eredményéről tegnap délután a következő táviratban értesítette Matkovics Miklós tornatanárt, egyleti művezetőt:

»Bajnokságot megnyertem, record javítva.«

Sztautics.

A távgyalogló világ bajnok ma délutáni gyorsvonattal érkezik Szabadkára. A sport egylet tagjai nagy ovációval fogadják tagtársukat és tiszteletére lakomát rendeznek.

— **Halálozás.** Csernetics Lajos kelebiai földhírfokos, városi értékképviseelő az éjjel meghalt A városház tornyára kitézték a gyászlobogót.

— **Halálozás.** A 86. gyalogezred egyik századosa Filipp Gervas, halt meg ma éjjel két heti szenvedés után. A hatalmas erős katonát a tifusz ölte meg. Filip Gervas Königrätzen született. Már néhány év óta lakik itt Szabadkán. Temetése hoinap délután 3 órakor lesz. Bajtársai temettetik el nagy katonai pompával.

— **Baleset.** Fodor János czipész inas, Turzó Kossuth utczai műhelyében, ma délelőt a bőrvágó késsel dolgozván, az éles kés kiesett kezéből és jobb czombjába vágódott. A mentők a sebet bekötötték. A megsérült inas gyereket gazdája lakásán ápolják.

— **Öngyilkos katona.** Pacséron f. hó 28-án Biczó Lajos 22 éves ideiglenesen szabadságot közzítézt az atyja az istállóban egy ökröt kötöféken függve találta. Az esetről azonnal jelentést tett a hatóságnál s a megjelent orvos konstatálta, hogy az ifjú öngyilkosságot követett el, amit különben kétségtelemné tesz az atyja által előadott ténykörülmeny, hogy fia azon idő óta, hogy a katonasághoz való ujboli bevonulásra a behívót megkapta, folytonosan szomorú volt, utóbbi időben már valóságos buskomorságba esett, s így bizonyos, hogy a katonáskodás elől menekült a halálba.

— **Felakasztotta magát.** Egy 67. éves, családos munkás ember, Kömives János zentai szállási lakos dobta el magát az életét f. hó 21-én eddig ismeretlen okból. Felesége munkában levő fiának vitt ételmet s midőn visszatért, eleinte fel sem tűnt neki a családapa távolléte, aggodalom nélkül végezte napi dolgát. Később a fiúk is haza jöttek a munkából s az öreg mégsem került elő. Sok keresés után végre a ház padlásán akadtak rá a hol egy gerendára volt felakasztva. Teste egészen ki volt hülve. A kétségbeeset hozzátartozók másnap bejelentették az esetet a zentai kapitányságnál, mert szerintük nem lehetetlen, hogy a agg családapa, a kinek semmi oka sem volt az öngyilkosságra, esetleg gyilkosság áldozata lett.

— **Tűz.** Tegnap délután a bajai temetőben tűz volt. Polyakovics Jeremiás temetőcsősznek néhány kocsira való szalmája égett el.

— **Sötét bűn.** Érdekes ügy foglalkoztatja jelenleg a bajai rendőrséget. M. I. iparos az itálnak adta magát ugyannyira, hogy nem dolgozott, hanem feleségének és nagy leányának a keresetéből élt. A felesége azonban és a leánya megunták idővel a férfi nyomaságát és elhagyták. M. látván, hogy a here életnek vége szakadt, a rendőrséghez ment, és tulajdonos leányát bepanaszolta, hogy két év előtt szerelmének látható jelét eltüntette. A vizsgálat megindult. Néhány nappal később előt az apa és vissza akarja vonni a feljelentését, azonban ebből kísérlete hiába való volt.

— **Hol vegyünk könyvet.** Ott a hol pontosan jól szolgálnak ki benünket ahol úgy könyvekben, szép irodalmi és zene művekben, továbbá szép rajz és író szerekben nagy választék van. Szabadkai képes levelező lapokat is ennél a czégnél — **Heumann Mórnál** — lehet igazán szép kivitelben beszerezni.

— **Uj formák.** Egy egész korszaknak jellemző adata lesz az, hogy a mikor a „Magyar Szó” felkes csapata összeállt a Szabad-
elvűségnek, az Igazságnak és a Magyarországnak erős szavú riadókat megteremteni: új formákat kellett megalkotnia. Az újságírásnak meg-
lévő ezernyi sablonjait a megalkuvás, az el-
ferdítés, a talpnyaló dicsőítés és az aggodó
megjuhászkodás foglalta le magának; ám az
igazmondásnak nem volt taposott ösvénye
Magyarországon. Forrongó erővel kellett tehát
a „Magyar Szó”-nak utat törnie a kietlen
sziklarétegen át. Ime így született meg a
„Magyar Szó” mai új, szokatlan, friss formá-
jában. De csak látszólag a forma az új, va-
lójában a tartalom az. A forma csak köntöse
annak a nagy és szabad szellemnek mely e
lapnak minden rovatait irányítja. A „Magyar
Szó” nem elégszik meg azzal, hogy édeskés
hangú társalgója legyen a közönségnek. Har-
czi jelmezben s nem kozmopolita frakkot öltve
áll a küzdők sorai elé. Ez az egyetlen harc,
melynek nyomán nem a pusztulás, hanem a
föllandulás jár: harc az igazságért. A „Ma-
gyar Szó” Magyarországnak legagilisebb és
legmagyarabb lapja. Harcos lap mert hiszen
ma a magyarságért harcolni kell. De újság
is, mely az olvasót pontosan tájékoztatja, hogy
mi az, a miért és mi az, a mi miatt harcolni-
unk kell. Budapesten este 6 órakor vidéken
kora reggel ott van minden olvasó kezében,
tájékoztatva őt a nap eseményeiről s megadva
neki az információkat, ama nézetek felől a
melynek az ország fejlődésének irányaira nézve
a közönséges mértékben álló hazafiak gon-
dolkodásban kiképzendők. A „Magyar Szó”
előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14
kor., negyedévre 7 kor., egy hóra 2 kor., 40
fill. Előfizetéseket legelőnyösebb postautalvá-
nyon közvetlen a kiadóhivatalhoz Budapesten,
IV., Sarkantyus-utca 3 sz. alá küldeni.

Két életunt.

A kutba ugrottak.

— Saját tudósítónktól —

Két öngyilkosság történt a városban. Az első eset már három nap előtt történt, de csak tegnap vették észre.

Miksits Tamás 65 éves földmives már három nap előtt elúnt hazulról. Hozzátartozói keresték mindenütt az öregot, de nem találták, míg végre tegnap reggel a Wesselényi utca végén, a Lengyel féle gőzmalom közelében a nyitott közkutban rátaláltak holttestére.

Az esetről értesítették a rendőrséget és a mentőket, s ez utóbbiak a holttestet a zentai temető hullaházába vitték.

A vizsgálat megállapította, hogy az öreg öngyilkosságot követett el, valószínűleg azért, mert beteg volt.

A másik eset az éjjel történt.

Zvekanov Márk 60 éves nádazó az öngyilkos, a ki szintén a kutba ugrott saját lakásán a III. kör 229 sz. a.

Felesége tegnap a kutban nem volt odahaza

és ezt az alkalmas időt felhasználta az öreg az öngyilkosság végrehajtására.

Mikor felesége hazaérkezett kereste minden felé, de nem találta. Egyszer csak eszébe jutott, hogy az öreg néhány nap óta mondogatta neki, hogy meg unta az életet, mert folyton betegeskedik.

Csakugyan meg is találta a szerencsétlen ember hulláját a kutban.

Az esetet azonnal jelentette a rendőrségnek de csak ma reggel huzhatják ki a mentők mert a kut oly szűk volt, hogy sötét este a leereszkedés életveszélyesül jár.

A rendőri vizsgálat az öngyilkosság okául életuntságot állapított meg.

A hullát a bajai temető bonczházába vitték.

15426. sz. 1900. tan.

Hirdetmény a népfölkelés jelentkezéséről!

Az 1893. évi XXXVII. t.-cz alapján mindazon katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadtengerészetben, a honvédségben, ezek pórtartalékában vagy a csendőrségben szolgáltak, — továbbá oly katonailag ki nem képzettek, kik népfölkelési (rőzsaszinú) ajánlati lappal el vannak látva, személyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni tartoznak.

A jelentkezés f. évi október hó 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, és 13. napján a Hungária szálloda helyiségében fog megtörténni.

A jelentkezést a személyes megjelenés helyett írásban teljesíthetik:

- a) a népfölkelésre kötelezett tiszt (tisztviselő) jelölték;
 - b) a törvényesen bevett egyházas és vallásfelekezettek főszentelt papjai, ezek papjelöltjei és a papnövédek, amennyiben a népfölkelő jelentkezési kötelezettség alatt állanak;
 - c) az állandó katonai vagy honvéd intézeteknél tényleg alkalmazott valamennyi jelentkezésre kötelezett személyzet;
 - d) a jelentkezésre kötelezett közigazgatási és állami tisztviselők, hivatalosok, fegyőrök stb, ha szolgálati alkalmazásukban nélkülözhetetlenek és a személyes jelentkezésre meg nem jelenhetnek;
 - e) a pénzügyőrség és erdszet jelentkezésre kötelezett személyzet, valamint azok, kik a vasutaknál, gőzhajózási társulatoknál, a posta- távirtdánál és egyéb közforgalmu intézeteknél, valamint a hozzájuk tartozó gyárakban és műhelyekben tartósan elfoglalva vannak és tényleg ott szolgálnak;
 - f) a tengeri utazási engedéllyel ellátott és
 - g) a cs. és kir. hadihajóhoz szerződésileg felfogadott, vagy valamely tengeri gőzhajózási vállalat hajóin alkalmazott jelentkezésre köteles népfölkelők ha tényleg hajóra szálltak;
 - h) a kőszénbányákban alkalmazott jelentkezésre kötelezett hivatalnokok és bányamunkások.
 - i) azon jelentkezésre kötelezettek, kik a népfölkelési szolgálat alól a közszolgálat érdekében ideglenesen fölmentve vannak;
 - k) azok, kik a jelentkezésre kitűzött napon kellőleg beigazolt ürgős és halasztást nem tűrő családi vagy magánviszonyok miatt a személyes jelentkezésben gátolva vannak;
 - l) a betegek, ha a személyes megjelenésben gátolva vannak;
 - m) a bírósági vagy országos fogházban letartóztatott és feltételes szabadságra bocsátott népfölkelésre kötelezettek; ezek írásbeli bejelentését azon letartóztatási hely főnöke teljesíti, akinek felügyelete alatt a kérdéses letartóztatási hely áll, illetőleg amely intézetből vagy fogházból a népfölkelésre kötelezett feltételes szabadságra bocsátott;
 - n) azok, akik Boszniában és Hercegovinában, a Lim területen vagy külföldön laknak ha jelentkezési állomás sem a lakhelyen, sem annak közelében nem fekszik és végre
 - o) azok a kik a Tirol és Vorarlbergben laknak.
- A b), f), g), k), l), n), és o) alatti esetekben a jelentkezés szóval vagy írásban a rokonok, hozzátartozók vagy megbízottak; a), c), d), e), h) és i) esetekben pedig az előírt hatóságok, hivatalok vagy intézetek főnökei is közvetíthetik.

A írásbeli jelentkezéshez a városházán a katonai ügyosztály hivatalos helyiségében ingyen Jelentkező-Lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve ugyancsak ezen ügyosztály és a Jelentkező-Lap nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelbocsátó levél, kiléplő bizonyítvány, ajánlati lap) elhozható, az írásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó.

Az itt tartózkodó de (Ausziában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfölkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok.

A személyesen megjelenő népfölkelők jelentkezése születési évfolyamonként fog történni az alábbi sorrendben, és pedig:

Október hó 1-én 1858.	Október hó 6-án 1863.
Október hó 2-án 1859.	Október hó 8-án 1864.
Október hó 3-án 1860.	Október hó 9-én 1865.
Október hó 4-én 1861.	Október hó 10-én 1866.
Október hó 5-én 1862.	Október hó 11-én 1867. évbeli születésűek.

Október hó 12-én } Szabadka szab. kir. város területén tartozkodó összes idegen
Október hó 13-án } illetőségű népfölkelők.

A jelentkezés a volt Hungária szálloda helyiségében a fenn jelzett napokon mindig reggeli pont 8 órakor veszi kezdetét.

A jelentkezés igazolatlan elmulasztása kihágást képez.

A katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek által elkövetett ily kihágás 2 forintól 100 forintig — a katonailag ki nem képzett jelentkezésre kötelezettek által elkövetett ily kihágás pedig 5 forintól 100 forintig terjedhet — behajthatatlanság esetén megjelöl szabadságvesztés büntetésre átváltozható — pénzbüntetéssel büntetettik.

Figyelmeztetés: A szemlére utazó népfölkelők, könyvecskék előmutatása mellett, — a m. kir. államvasutak vonalain — katonai díjzabású jeggyel utazhatnak. 43381/IV. Hmr. 1885.

Kelt Szabadkán, 1900. évi szeptember hó 1-én.

Dr. Gyorgyevits Szredoje,
h. polgármester.